

Morfém

Abstraktní jednotka jazyka definovaná na základě významu.

Protože v jazycích existují **morfy**, které sice nejsou zcela totožné, ale mají zároveň **nápadně podobnou formální stavbu a totožný lexikální nebo gramatický význam**, zavádí se do popisu jazykové roviny kořenů, předpon a přípon pojem **morfém**.

Lexikální nebo gramatický význam morfému je v konkrétních slovech nebo slovních tvarech **realizován prostřednictvím více různých, ale jen drobně odlišných forem**.

Morfém je tedy realizován prostřednictvím jednoho ze svých morfů.

Existuje-li více textových realizací pro jeden morfém, jedná se o tzv. **alomorfy** (*ps-át, piš-e, piš-Ø*).

Např. kořenový morfém s lexikálním významem „větší vodní tok“ je např. v různých slovech, v nichž se vyskytuje, realizován formálně si navzájem podobnými morfy:

řek- (řek-a), *řec-* (řec-e), *řeč-* (řeč-išt-ě), *-říč-* (po-říč-í).

Morfologická homonymie:

Několik morfémů se realizuje stejným morfem.

Morfologická synonymie:

Jeden morfém se vyjadřuje několika morfy (alomorfy).

Tvar slova (formální morfologie) = morfologické slovo

Stavba tvaru slova (nezaměňovat se **slovotvorným rozbořením** nebo s **rozbořením stavby slova**)

Stavba tvaru slova

